

Nhân đánh dấu 20 năm ngày xảy ra biến cố Thiên An Môn (1989 - 2009), một cuộc hội thảo nhỏ đã diễn ra tại Bắc Kinh gồm khoảng 20 giáo sư và trí thức nổi tiếng, để đánh giá lại biến cố này. Những quan điểm được nêu lên trong cuộc hội thảo này có thể sẽ giúp chúng ta rút ra được bài học gì về kinh nghiệm đấu tranh?

### NGƯỜI TÙ CÀ NHÀ NÚC

Trong khi đó, tập hội ký “Prisoner of the State: The Secret Journal of Premier Zhao Ziyang” (Người tù cà nhà Núc: Nhật ký Bí Mật của Thủ Tướng Trung Quốc Triệu Tử Dương), biên tập Anh, cũng được ra mắt tại Hong Kong hôm 19.5.2009 nói nhiều đến vụ Thiên An Môn.

Cuốn sách dày 306 trang, được biên soạn trong 4 năm dựa theo những lời phát biểu của Triệu Tử Dương được bí mật ghi lại trong những cuốn băng trong thời gian ông bị giam giữ tại gia từ 1989 đến 2005, tức đến khi ông qua đời vào ngày 17.1.2005. Trong cuốn hồi ký phát biểu được ghi lại là khoảng 30 tiếng đồng hồ. Để có những cuốn băng này, ông Bào Đổng, bí thư cũ của Triệu Tử Dương đã dùng một máy ghi âm nhỏ và tìm cách đánh lừa các quan an ninh Trung Quốc nhiều cách trong nhiều năm mới có thể thu âm được, chẳng hạn như ông chọn những lúc đi dạo cùng với ông Triệu Tử Dương hoặc những khi nhân viên an ninh đi vắng vài chục phút, v.v. Ông Bào Đổng đã bị tù 6 năm, nhưng ông đã chuyển được cho con trai ông các cuốn băng nói trên và tiếp liệu để con ông chuyển qua Hong Kong và biên soạn thành sách.

Qua những cuốn băng nói trên, ông Triệu Tử Dương đã nói đến ba vấn đề quan trọng:

Vấn đề thứ nhất là các chi tiết liên hệ đến việc các nhà lãnh đạo trong “Cung Đình Trung Nam Hổ” đã thảo luận và quyết định như thế nào trong thời điểm đến với vụ thảm sát tại Thiên An Môn ngày 4.6.1989, những người được gọi là vụ Lỗ - T.

Vấn đề thứ hai là ông đánh giá về “Bố Già” Đặng Tiểu Bình. Ông Triệu Tử Dương nói rằng lúc đó ông Đặng Tiểu Bình đã trên 80, không làm gì được nữa. Ông ta chẳng nghe nhà nghe các phe phái đến trình bày những đề nghị cho gì pháp này gì pháp khác, và lo phân xé những vụ xung đột giữa các phe. Riêng trong vụ Thiên An Môn, theo ông Triệu Tử Dương, ông Đặng Tiểu Bình khi ý chí yếu thiên về ý kiến của phe bê-tông do Lý Bỉnh ng đầu.

Vào đầu thế kỷ ba là ông xác định quan điểm cải tiến kinh tế và hệ thống chuyên môn nghiệp vụ tâm của ông và hệ thống dân chủ sau về Thiên An Môn. Ông nói chính ông mới là kiến trúc sư của cải cách kinh tế Trung Quốc chứ không phải Đặng Tiểu Bình.

Trước khi đưa ra những nhận xét về quan điểm của một số giáo sư và trí thức Trung Quốc về biến cố Thiên An Môn, chúng tôi xin nói qua về biến cố này.

## BIẾN CỐ THIÊN AN MÔN

Chữ Thiên An Môn có nghĩa là “Cổng Vào Nơi An Bình Riêng” chứ không phải là “Cổng Trời Bình An” như được dịch ra tiếng Anh là “The Gate of Heavenly Peace”. Đây là một đài kỷ niệm nằm tại trung tâm Bắc Kinh, nó được xây dựng đầu tiên vào năm 1420 dưới triều đại Nhà Minh. Thiên An Môn được coi như là cổng đi vào Cố thành, nằm ở phía bắc Quảng Trường Thiên An Môn

Quảng trường Thiên An Môn là một quảng trường lớn, dài 800m và ngang 500m, có sức chứa khoảng một triệu người.

Thiên An Môn là trung tâm điểm của các sinh hoạt chính trị ở Trung Quốc: Phía bắc là tháp Thiên An với tượng chân dung Mao Trạch Đông. Phía tây là Sân vận động Nhân Dân, nơi Quốc Hội nhóm họp. Phía đông là Vườn Bảo tàng Cách Mạng. Ngay giữa quảng trường là đài tưởng niệm liệt sĩ.

Tuy được gọi là “Cổng Vào Nơi An Bình Riêng”, nhưng năm 1989, nơi đây đã trở thành nơi đổ máu.

### 1.- Nguyên nhân của biến cố

Khởi đầu của biến cố là cái chết của Hồ Diệu Bang. Ông sinh ngày 20.11.1915, vào đầu

CSTQ t&#223;u và là m&#223;t nh&#223;a c&#223;i cách n&#223;i t&#223;ng. Ông đã cùng v&#223;i Đ&#223;ng Ti&#223;u Bình th&#223;c hi&#223;n nhi&#223;u cu&#223;c c&#223;i cách quan tr&#223;ng. Ông đã tìm cách khôi ph&#223;c danh d&#223; cho nh&#223;ng ng&#223;i t&#223;ng b&#223;ng&#223;c đ&#223;i th&#223;i Cách M&#223;ng Văn Hóa. Năm 1980, ông đ&#223; c&#223; gi&#223; ch&#223;c T&#223;ng Bí Th&#223; Đ&#223;ng CSTQ. Tuy nhiên, sau đó ông b&#223; phe b&#223;o th&#223; bu&#223;c t&#223;i đã ph&#223;m "nh&#223;ng sai l&#223;m trong các v&#223;n đ&#223; liên quan t&#223;i nh&#223;ng nguyên t&#223;c chính tr&#223; quan tr&#223;ng". Ngày 16.1.1987, ông ph&#223;i t&#223; ch&#223;c T&#223;ng Bí Th&#223; Đ&#223;ng CSTQ. Ông qua đ&#223;i ngày 15.4.1989.

Nhân dân Trung Qu&#223;c coi ông là ng&#223;i c&#223;a qu&#223;n chúng. Trong b&#223;n đ&#223;u v&#223;n, đ&#223;ng CSTQ đã ca ng&#223;i nh&#223;ng công lao c&#223;a ông đ&#223;i v&#223;i Đ&#223;ng và nh&#223;ng thành tích cách m&#223;ng c&#223;a ông, nh&#223;ng l&#223;i cho r&#223;ng ông đã sáng su&#223;t khi "nhìn nh&#223;n s&#223; sai l&#223;m" c&#223;a mình, ý nói ông đã t&#223; ch&#223;c khi bi&#223;t l&#223;i. Bài đ&#223;u v&#223;n này đã gây m&#223;i b&#223;t b&#223;nh trong qu&#223;n chúng, nh&#223;t là gi&#223;i trí th&#223;c tr&#223;.

## 2.- Thiên An Môn n&#223;i sóng

Đ&#223; bày t&#223; s&#223;ng h&#223; H&#223; Di&#223;u Bang, m&#223;t nh&#223;m sinh viên tr&#223;ng Đ&#223;i H&#223;c B&#223;c Kinh đã g&#223;i m&#223;t vòng hoa đ&#223;n đài li&#223;t sĩ &#223; qu&#223;ng tr&#223;ng Thiên An Môn. Nh&#223;ng đ&#223;m đó gi&#223;i l&#223;nh đ&#223;o Trung Qu&#223;c đã ra l&#223;nh b&#223; vòng hoa này đi. Bi&#223;t đ&#223;c chuy&#223;n này, ngày hôm sau kho&#223;ng 3.000 sinh viên đã tu&#223;n hành vào qu&#223;ng tr&#223;ng Thiên An Môn v&#223;i m&#223;t b&#223;n ki&#223;n ngh&#223; g&#223;m 7 đ&#223;u m&#223; sau đây:

(1) Đ&#223;ng CSTQ ph&#223;i ph&#223;c h&#223;i danh d&#223; cho H&#223; Di&#223;u Bang và nhìn nh&#223;n sai l&#223;m đã ép ông t&#223; ch&#223;c.

(2) Ch&#223;m đ&#223;t cu&#223;c tuyên truy&#223;n ch&#223;ng l&#223;i "thành ph&#223;n ti&#223;u t&#223; s&#223;n" và "g&#223;t r&#223;a t&#223; t&#223;ng ti&#223;u t&#223; s&#223;n".

(3) B&#223;o đ&#223;m quy&#223;n t&#223; do ngôn lu&#223;n.

(4) Tăng ngân sách giáo d&#223;c.

(5) Cho phép t&#223; ch&#223;c các cu&#223;c bi&#223;u tình ôn hòa.

(6) Ch&#225;m d&#225;t n&#225;n tham nh&#225;ng vào bao che b&#225;ng cách công b&#225; l&#225;ng c&#225;a các l&#225;nh đ&#225;o và h&#225; s&#225; thu&#225;.

(7) Ch&#225;m d&#225;t s&#225; đ&#225;nh l&#225;u c&#225;a ch&#225;nh quy&#225;n vào các doanh v&#225; b&#225;t ch&#225;nh.

B&#225;n ki&#225;n ngh&#225; này đ&#225; b&#225; các nh&#225;a l&#225;nh đ&#225;o Trung Qu&#225;c b&#225;c b&#225;. Kh&#225;ng kh&#225; b&#225;t m&#225;n d&#225;ng l&#225;n trong các tr&#225;ng đ&#225;i h&#225;c. Ngày 18.4.1989, kho&#225;ng 30.000 sinh vi&#225;n t&#225; t&#225;p t&#225;i qu&#225;ng tr&#225;ng Thi&#225;n An M&#225;n b&#225;t ch&#225;p l&#225;nh gi&#225;i t&#225;n c&#225;a ch&#225;nh quy&#225;n.

Ngày 20.4.1989, m&#225;t đ&#225;m đ&#225;ng đ&#225;n tr&#225;ng c&#225; tr&#225; s&#225; c&#225;a đ&#225;ng CSTQ trao v&#225;ng hoa t&#225;ng ni&#225;m H&#225; Di&#225;u Bang cho ban l&#225;nh đ&#225;o Đ&#225;ng. Đ&#225;m đ&#225;ng b&#225; c&#225;nh s&#225;t ch&#225;n l&#225;i. Sau nhi&#225;u l&#225;n c&#225;nh c&#225;o, c&#225;nh s&#225;t đ&#225; đ&#225;n &#225;p b&#225;ng d&#225;i cui và b&#225;t gi&#225; nhi&#225;u ng&#225;i.

Đêm 21/4 có kho&#225;ng 200.000 sinh vi&#225;n đ&#225; t&#225; t&#225;p t&#225;i qu&#225;ng tr&#225;ng Thi&#225;n An M&#225;n đ&#225; t&#225;ng ni&#225;m H&#225; Di&#225;u Bang. &#225;y Ban Đ&#225;ng K&#225;t Sinh Vi&#225;n đ&#225; c&#225; th&#225;nh l&#225;p do hai sinh V&#225; Kh&#225;i (Wuer Kaixi) và Quang Đ&#225;n (Wang Dan) đ&#225;i đ&#225;n l&#225;nh đ&#225;o. M&#225;t d&#225;n loa ph&#225;t thanh đ&#225; c&#225; đ&#225;a t&#225;i l&#225;p đ&#225;t t&#225;i qu&#225;ng tr&#225;ng. Ban t&#225; ch&#225;c t&#225;ng b&#225; r&#225;ng cu&#225;c t&#225;ng ni&#225;m s&#225; đ&#225; c&#225; bi&#225;n th&#225;nh m&#225;t cu&#225;c t&#225;n h&#225;nh cho d&#225;n ch&#225;. H&#225; y&#225;u c&#225;u t&#225;t c&#225; các tr&#225;ng đ&#225;i h&#225;c g&#225;i đ&#225;i đ&#225;n đ&#225;n.

Sau đ&#225;, các sinh vi&#225;n đ&#225; th&#225;ng qua b&#225;n ki&#225;n ngh&#225; 7 đ&#225;i m&#225; đ&#225; c&#225; công b&#225; và các ph&#225;ng ph&#225;p bi&#225;u t&#225;nh. Các ph&#225;ng ph&#225;p này g&#225;m có t&#225;ng t&#225;c, b&#225;i khóa, và bi&#225;u t&#225;nh ng&#225;i. Ban t&#225; ch&#225;c nh&#225;n m&#225;nh r&#225;ng đ&#225;y là cu&#225;c bi&#225;u t&#225;nh b&#225;t b&#225;o đ&#225;ng.

Đ&#225; đ&#225;i phó l&#225;i, tr&#225;ng c&#225; h&#225;t nh&#225;a c&#225;m quy&#225;n Trung Qu&#225;c cho đ&#225;ng tr&#225;n nh&#225;t b&#225;o Nh&#225;n D&#225;n nh&#225;ng b&#225;i l&#225;n &#225;n cu&#225;c bi&#225;u t&#225;nh c&#225;a sinh vi&#225;n, cho r&#225;ng đ&#225; là m&#225;t cu&#225;c n&#225;i l&#225;n, đ&#225;ng th&#225;i đ&#225;a c&#225;nh s&#225;t ra ng&#225;n ch&#225;n các sinh vi&#225;n đ&#225; vào qu&#225;ng tr&#225;ng. Ti&#225;p theo, c&#225; quan &#225;n nh&#225; đ&#225; y&#225;u c&#225;u các tr&#225;ng đ&#225;i h&#225;c tr&#225;n danh s&#225;ch các gi&#225;o s&#225; và sinh vi&#225;n tham gia bi&#225;u t&#225;nh, nh&#225;ng các tr&#225;ng đ&#225;i h&#225;c đ&#225;u t&#225; ch&#225;i.

Đ&#225; c&#225; tin các sinh vi&#225;n &#225; B&#225;c Kinh b&#225;t đ&#225;u bi&#225;u t&#225;nh đ&#225;i d&#225;n ch&#225;, sinh vi&#225;n t&#225;i nhi&#225;u t&#225;nh kh&#225;c

cũng từ chức biểu tình. Nhiếp viên, các cuộc biểu tình đã trở thành bạo động, một số cơ sở của chính quyền bị đốt phá.

Ngày 27/4, một cuộc tuần hành lớn đã diễn ra: Hơn 200.000 sinh viên từ 42 trường đi học đã đi bộ 40 km trên các ngõ phố trong vùng Bắc Kinh. Bỗng cách nắm tay nhau, họ đã vượt qua 18 hàng rào cảnh sát. Hàng triệu người đứng hai bên đường xem sinh viên tuần hành. Họ đem thức ăn và nước uống cho những người biểu tình. Các cuộc biểu tình cũng kéo dài từ ngày này qua ngày khác.

Ngày 13/5 khoảng 2000 sinh viên đã tham gia một cuộc tẩy chay tại đài liên sứ quán ở Trung Thiên An Môn. Họ mang trên đầu cái băng có hai chữ "tẩy chay" mà một người chỉ áo có viết các chữ: "Không có dân chủ, chúng tôi thà chết".

Đến ngày thứ ba, số người tẩy chay đã lên tới 3000, những khoảng 600 người đã phải đi học đến vào buổi chiều trong công viên. Ngày thứ tư, hàng triệu người dân đã đổ ra trên các đường phố Bắc Kinh để bày tỏ sự ủng hộ.

Thư tướng Lý Bạo đã đưa ra thông tin rằng với những sinh viên tẩy chay, những người không đi đến bất kỳ đâu, vì ông ta từ chối không chấp nhận các yêu sách của sinh viên. Ông chỉ yêu cầu sinh viên ngừng biểu tình và tẩy chay.

Sau đó, với sự chấp thuận của Đảng Tiểu Bình, Thủ Tướng Lý Bạo đã ra lệnh cho bộ đội tiến vào thành phố để "tái lập trật tự", đưa những ban hành lệnh nghiêm. Bộ Chính Trị đã cho điểu hai quân đoàn 27 và 28 từ các tỉnh xa, không hiểu chuyển gì đã thất bại xảy ra ở Bắc Kinh, tiến vào thủ đô "tiêu diệt bọn phản cách mạng". Các binh sĩ bắt đầu xem báo, nghe đài một tuần trước khi được huy động. Nguồn tin duy nhất họ nhận được là từ Ban Văn Hóa Thông Tin với lời tuyên truyền rằng đây là một cuộc nổi loạn của bọn người xấu.

Trước áp lực nặng nề của chính quyền, lãnh tụ sinh viên Quang Đán từ chức và kêu gọi chấm dứt cuộc biểu tình. Vũ Khôi tuyên bố anh ta sẽ tiếp tục tham gia cho đến ngày 20/6, khi Quốc Hội nhóm họp.

## 20 năm sau cuộc tấn công máu

T&#225;c Gi&#7843;: L&#225; Giang

Th&#7913; T&#432;, 27 Th&#225;ng 5 N&#259;m 2009 05:08

---

Một cuộc có nh gi&#223;i nghiêm, dân chúng v&#228;n xu&#228;ng đ&#223;ng &#228;ng h&#228; cuộc bi&#228;u tình. Các xe quân s&#228; bi&#228;u dân chúng ch&#228;n l&#223;i.

Ngày 30/5, một b&#228;t c&#228;ng đ&#228;c g&#223;i là "N&#228; Th&#228;n Dân Ch&#228;", cao 10m, đã đ&#228;c đ&#228;ng lên &#228; qu&#228;ng tr&#228;ng Thiên An Môn, đ&#228;ng đ&#228;i di&#228;n v&#228;i t&#228;m hình Mao Tr&#228;ch Đông treo tr&#228;c c&#228;ng Thiên An.

Ngày 31/5, b&#228; đ&#228;i b&#228;t đ&#228;u ti&#228;n vào thành ph&#228;. C&#228;nh sát chìm ng&#223;i trong các xe bus và du l&#228;ch đi vào trung tâm. Đ&#228;n ngày 2/6 đã có kho&#228;ng 200.000 b&#228; đ&#228;i đ&#228;c đ&#228;a vào B&#228;c Kinh. Kho&#228;ng 10.000 b&#228; đ&#228;i bi&#228;u dân chúng ch&#228;n l&#223;i. Bi&#228;t r&#228;ng chính quy&#228;n đang đ&#228;u đ&#228;ng quân đ&#228;i đ&#228; đ&#228;p bi&#228;u tình, các sinh viên v&#228;n nh&#228;t quy&#228;t không lùi b&#228;c.

### 3.- Thiên An Môn đ&#228;m máu

Ngày 3.6.1989, &#228;nh hành quân đ&#228;c ban ra. &#228;nh c&#228;a chính quy&#228;n:

(1) B&#228;n b&#228; b&#228;t c&#228; ai kh&#228;ng c&#228;.

(2) Qu&#228;ng tr&#228;ng ph&#228;i đ&#228;c đ&#228;n đ&#228;p s&#228;ch tr&#228;c khi tr&#228;i sáng.

(3) T&#228;t c&#228; nh&#228;ng ng&#223;i l&#228;nh đ&#228;o cuộc bi&#228;u tình đ&#228;u ph&#228;i b&#228; b&#228;t.

B&#228; đ&#228;i dàn ra trên các đ&#228;ng ph&#228;, đánh đ&#228;p và b&#228;t gi&#228; b&#228;t c&#228; ai kh&#228;ng c&#228;. Qu&#228;ng tr&#228;ng Thiên An Môn b&#228; khóa ch&#228;t. C&#228;nh sát ném l&#228;u đ&#228;n cay, dùng dùi cui và roi đ&#228;n đánh đ&#228;p m&#228;i ng&#223;i. Ti&#228;ng súng n&#228; vang &#228; ngo&#228;i vi thành ph&#228;. Lúc 2 gi&#228; sáng xe thi&#228;t giáp &#228;i b&#228;ng các ch&#228;ng ng&#223;i v&#228;t do sinh viên đ&#228;ng lên. B&#228; đ&#228;i n&#228; súng vào đoàn bi&#228;u tình. T&#228;ng đoàn xe tăng ti&#228;n vào qu&#228;ng tr&#228;ng cán nát các th&#228;y ng&#223;i.

Charlie Cole, m&#228;t nh&#228;p &#228;nh gia c&#228;a t&#228;p chí Newsweek, cho bi&#228;t vào tháng 5 năm 1989, khi các

cuộc bị u tình của các sinh viên ngày càng lên cao, ông đứng c phái đ n B c Kinh. Ông k l i:

“Bu i chi u t i ngày 3/6, sau m t ngày đ ng đ u căng th ng gi a phía quân đ i và nh ng ng i bị u tình, quân đ i b t đ u bao vây trung tâm thành ph và cu i cùng, h cho xe tăng và xe b c thép vào ngay gi a Qu ng Tr ng Thiên An Môn.

“Phía trên qu ng tr ng, ngay tr c T C m Thành, m t chi c xe b c thép b xé l kh i đ i hình. Trong lúc ho ng lo n tìm cách thoát kh i đám đông, chi c xe này đã cán lên m t s ng i bị u tình. Ngay l p t c, đ u đó đã làm đ y lên tình tr ng b o l c. Đám đông ch n chi c xe, l i nh ng ng i lính ra, gi t ch t r i phóng ho đ t xe. C nh t ng di n ra ngay tr c m t m t s ti u đ i lính đ ng cách đó kho ng 150 mét...

“Khi tôi v a đ n g n nh ng tán cây trên ph thì quân đ i n sung vào đám đông phía trên qu ng tr ng. M i ng i ho ng lo n khi b b n. Tr i r t t i nên tôi không th ch p nh, mà khi đó i không th dùng đèn flash đ c...

“Vào kho ng 4 - 5 gi sáng, hàng đoàn xe tăng ch y vào qu ng tr ng nghi n nát xe buýt, xe đ p và ng i đ i bánh xích.

Ngày hôm sau, 5/6, tôi và Stuard l i ra ban công theo dõi tình hình. Khi tr i sáng, hàng trăm lính x p hàng tr c l i vào qu ng tr ng. H n p sau nh ng ch ng ng i v t, chĩa ti u liên vào sinh viên và dân c tò mò đang đ ng cách đó kho ng 100 mét.

“Chúng tôi nhìn th y h u nh trên mái nhà nào, k c toà nhà chúng tôi đang đ ng, cũng có c nh sát m t mang ng nhòm và máy truy n tin đang tìm cách ki m soát tình hình.

“Vào kho ng tr a, chúng tôi nghe ti ng xe b c thép n máy và b t đ u r i qu ng tr ng đ gi i tán đám đông Đ i l Tr ng An, m t s súng máy đã nh đ n vào đám đông. M i ng i b ch y vì ho ng lo n.

“Ngay sau đó, khoảng 25 xe tăng xếp hàng bắt đầu lăn bánh theo cùng hướng dọc theo đường.

“Đột nhiên, chúng tôi thấy một thanh niên bước ra từ lùm cây, một tay cầm chiếc áo khoác, tay kia cầm túi siêu thị bước vào lối đi của những chiếc xe tăng với ý định chặn đoàn xe lại.

“Thật là chuyện không tin được, nhất là sau tất cả những gì đã xảy ra. Không tin được điếu đó, tôi vội tắt đèn phanh, vội đoán và sắp xếp hành động của anh.

“Và tôi ngạc nhiên khi thấy chiếc xe tăng đi đầu dừng lại rồi tìm cách đi vòng quanh người thanh niên. Thấy những anh lính tiếp tục chặn đầu xe. Cuối cùng, chúng tôi bắt đầu quay đầu và lái xe đi.

“Tôi và Stuart nhìn nhau, cùng kinh ngạc với những gì mình vừa chứng kiến và ghi lại được bằng hình ảnh...”

“Rất nhiều quan và các tiếp chí đã tìm cách xác định danh tính người thanh niên và những gì đã xảy ra với anh sau đó. Một số người nói anh tên là Võ Văn Lâm, những người khác cho rằng không chắc chắn lắm.”

#### 4.- Một vài con số được ghi nhận

Cuộc đàn áp kéo dài vài ngày sau đó. Bị đẩy vào súng vào bất cứ ai có thái độ khiêu khích hay cầm đầu. Các trường học bị đóng cửa, các nhân vật bất đồng chính kiến bị bắt đi. Hơn 1.500 người bị bắt, trong đó có ít nhất 6 lãnh tụ sinh viên trong danh sách 21 người bị truy nã.

Sáng ngày 8/6, một số im lặng ngớt ngớt bao trùm thành phố. Trong số 21 sinh viên nằm trong danh sách truy nã của chính quyền, có khoảng phân nửa đã nằm liệt trên nệm ngoài

Chính quyền tuyên bố rằng họ là trung lập "Cuộc nổi loạn phản cách mạng." Một số dân và bộ đội thì chỉ không tham gia vào cuộc thảm sát đã bị gọi là gọi là sau đó. Tất cả các xác chết đều được chôn cất trong đêm theo lệnh của chính quyền.

Số người chết và người bị thương không thể biết chính xác được. Theo báo cáo của tờ báo Hồng Thập Tự Quốc Tế, có khoảng 2.600 người dân bị giết và hơn 30.000 người bị thương. Theo báo cáo của chính quyền Trung Quốc, có khoảng 300 lính và người dân chết, 5000 lính và 2000 dân bị thương, có 400 lính mất liên lạc. Theo báo cáo của Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ, có hơn 4000 người chết, trên 40.000 người bị thương.

## HU THIÊN AN MÔN

Cờ thi giết đã lên án chính quyền Trung Quốc trong việc đàn áp thảm sát Thiên An Môn. Hồng Kông, Đài Loan đã mở cửa biên giới để cho người Trung Quốc vào thăm...

Quốc Hội Hoa Kỳ đã cấp tài trợ và biên soạn quy định về tài khoản 418/0 quy định để hỗ trợ phát triển chính quyền Trung Quốc bằng các biện pháp sau đây: (1) Ngăn chặn giao thương; (2) cấm bán các trang bị cho cảnh sát, các dụng cụ kiểm soát và vũ khí; (3) ngăn chặn các chương trình thăm viếng quân sự.

Quan hệ Hoa Kỳ - Trung Quốc trở nên căng thẳng. Trung Quốc tuyên cáo rằng HK can thiệp vào nội bộ Trung Quốc khi Tòa Đại Sứ Hoa Kỳ tại Bắc Kinh giúp những người bị truy nã thoát ra nước ngoài.

Các nước trong Liên Hiệp Quốc, nhất là Pháp và Đức, cũng đã áp dụng các biện pháp cấm tài trợ và Trung Quốc giống như Hoa Kỳ.

Trong khi đó, người dân Hoa Kỳ cảm thấy không được nhắc đến biến cố ngày 4/6. Chính quyền cấm mọi hình thức bàn bạc về Thiên An Môn. Ngay cả những người mẹ mất con trong cuộc thảm sát đó cũng không được công khai khóc thương con họ.

Các sinh viên đã tham gia vào vụ biểu tình tại Thiên An Môn may mắn thoát được các nạn nhân khác, đã tiếp tục cuộc đấu tranh cho một đất nước Trung Quốc dân chủ và tự do.

Những “đàn lâu cật trâu cũng hoá bùn”. Vào tháng 12 năm 2004, tại Hội Nghị cấp cao của 7 nước trong Liên Hiệp Âu Châu (EU), Pháp và Đức đã đưa ra vấn đề ngừng hủy bỏ cấm vận vũ khí cho Trung Quốc, những chủ đề toàn thể các hội viên đồng ý. Bắc Kinh cho rằng quy tắc đình chiến cấm vận này là tàn dư thời kỳ chiến tranh lạnh, nay đã đến lúc cần phải khai tử. Tuy nhiên, Hội Nghị cũng đã đưa ra quy tắc đình chiến mà rằng cánh cửa hợp tác kinh tế với Trung Quốc. Hoa Kỳ cũng đi theo. Nay mới chuyển coi như đã trở lại bình thường.

## BÀI HỌC LỊCH SỬ

Trong cuộc hội thảo buổi tối tại Bắc Kinh hôm 10.5.2009, học giả Thôi Văn Bình cho rằng sự im lặng tập thể (tại Trung Quốc) trong 20 năm qua đã tác động xấu đến đạo đức xã hội. Ông nói: “Ngay cả nếu chúng ta không trực tiếp gây ra tội ác thảm sát 20 năm trước, vì chúng ta im lặng ngơ ngác y năm cũng khiến chúng ta thành kẻ đồng lõa.”

Các giáo sư Thôi Văn Bình, Tô Hữu Ngộ, Trần Ngọc Bác Thọ, v.v., đặt câu hỏi rằng sự im lặng của giới trí thức trong nước trong suốt 20 năm qua “đã làm gì cho tinh thần và đạo đức dân tộc?” Họ cho rằng khi “chính phủ đối xử với dân như kẻ thù, nhân dân sẽ đáp lại y như thế.” Họ kết luận rằng thế duy của Đặng Tiểu Bình và các lãnh đạo cộng sản khác “là sự bất đồng của mọi đối đầu sai trái trong lịch sử.”

Đây chính là những nhận định về nguyên nhân của biến cố, những lời sấm hãi hay lên án suông. Bài học lịch sử Thiên An Môn đặt giá trị nhân loại.

## 1.- Đàn áp đối báo và quyên binh

Nếu những sự kiện như trên xảy ra ở Mỹ, Ấn Độ, Bắc Hàn, Nam Hàn, Indonesia, Zimbabwe hay Việt Nam, v.v., các nhà cầm quyền này cũng sẽ hành động như nhà cầm quyền Trung Quốc đối báo và quyên binh. Một vài thí dụ cụ thể:

Tháng 5 năm 1980, ông Kim Đ&#223; Tr&#223;ng lãnh đ&#223;o m&#223;t cu&#223;c n&#223;i d&#223;y t&#223;i Gwangju, Nam Hàn, đ&#223; đòi h&#223;i dân ch&#223;. T&#223;ng Th&#223;ng Chung Đô Hoan li&#223;n đ&#223;a quân đ&#223;i đ&#223;n đ&#223;p tan. Tài li&#223;u c&#223;a chính quy&#223;n n&#223;i c&#223; 191 ng&#223;i ch&#223;t và 852 ng&#223;i b&#223; th&#223;ng. Nh&#223;ng các h&#223;ng thông t&#223;n qu&#223;c t&#223; c&#223; l&#223;ng s&#223; ng&#223;i b&#223; gi&#223;t tr&#223;n 1000 ng&#223;i. N&#223;u không c&#223; s&#223; can thi&#223;p c&#223;a ĐGH Gioan Phaolô II, ông Kim Đ&#223; Tr&#223;ng đã b&#223; x&#223; t&#223;.

Tháng 10 năm 2007, dân chúng Mi&#223;n Đ&#223;n cũng bi&#223;u tình đòi dân ch&#223;. Lúc đ&#223;u ch&#223; c&#223; 30.000 ng&#223;i, đ&#223;n đ&#223;n l&#223;n t&#223;i 50.000 r&#223;i 100.000..., trong s&#223; đ&#223; c&#223; 15.000 tăng ni. M&#223;c đ&#223;u Liên Hi&#223;p Qu&#223;c và Liên Hi&#223;p Âu Châu đã kêu g&#223;i tránh dùng b&#223;o l&#223;c, nhà c&#223;m quy&#223;n quân phi&#223;t Mi&#223;n cũng đã huy đ&#223;ng quân đ&#223;i đ&#223;n đ&#223;p bi&#223;u tình. Tin c&#223;a nhà c&#223;m quy&#223;n cho bi&#223;t c&#223; kho&#223;ng 200 ng&#223;i ch&#223;t, nh&#223;ng các h&#223;ng thông t&#223;n ngo&#223;i qu&#223;c t&#223;n r&#223;ng đã c&#223; hàng ngàn ngu&#223;i ch&#223;t, kho&#223;ng 6000 ng&#223;i b&#223; b&#223;t, trong đ&#223; c&#223; 1.400 nhà s&#223;. Cũng t&#223;i Mi&#223;n Đ&#223;n, trong năm 1988, sinh viên và h&#223;c sinh cũng đã n&#223;i d&#223;y đòi dân ch&#223; v&#223;i k&#223;t qu&#223; là c&#223; kho&#223;ng 3000 ng&#223;i b&#223; gi&#223;t.

## **2.- Thi&#223;u t&#223; ch&#223;c và lãnh đ&#223;o ch&#223;t ch&#223;**

S&#223; dĩ cu&#223;c bi&#223;u tình vĩ đ&#223;i c&#223;a các sinh viên &#223; Thiên An Môn b&#223; th&#223;t b&#223;i v&#223;i các lý do chính sau đ&#223;y:

V&#223; Thiên An Môn là m&#223;t cu&#223;c n&#223;i d&#223;y b&#223;t ph&#223;t do lòng h&#223;ng say c&#223;a tu&#223;i tr&#223;, đ&#223; c&#223; kh&#223;i đ&#223;ng b&#223;i m&#223;t bi&#223;n c&#223; c&#223;a th&#223;i cu&#223;c, v&#223; th&#223; không đ&#223; c&#223; t&#223; ch&#223;c và lãnh đ&#223;o ch&#223;t ch&#223;, không c&#223; chi&#223;n l&#223; c&#223; t&#223;ng qu&#223;t và chi&#223;n thu&#223;t cho t&#223;ng giai đ&#223;o n&#223;, h&#223;u h&#223;t đ&#223;u do sáng ki&#223;n cá nhân... th&#223;t b&#223;i là chuy&#223;n không tránh đ&#223; c&#223;.

Năm 1945, Vi&#223;t Minh đã thành công trong vi&#223;c cu&#223;p chính quy&#223;n &#223; Vi&#223;t Nam, m&#223;c đ&#223;u lúc đ&#223; s&#223; đ&#223;n viên c&#223;a h&#223; lúc ch&#223; b&#223;ng 1% s&#223; đ&#223;n viên c&#223;a Vi&#223;t Nam Qu&#223;c Dân Đ&#223;ng, đ&#223; là nh&#223; Vi&#223;t Minh đ&#223; c&#223; t&#223; ch&#223;c và lãnh đ&#223;o ch&#223;t ch&#223;, bi&#223;t b&#223;t k&#223;p th&#223;i c&#223; và bi&#223;t dùng th&#223; đ&#223;n đ&#223; đ&#223;t m&#223;c ti&#223;u c&#223;a mình.

Năm 1989, Công Đoàn Đoàn K&#223;t &#223; Ba Lan đã làm s&#223;p đ&#223; ch&#223; đ&#223; c&#223;ng s&#223;n &#223; Ba Lan và g&#223;p ph&#223;n to&#223; l&#223;n vào s&#223; s&#223;p đ&#223; nhanh chóng sau đ&#223; các ch&#223; đ&#223; c&#223;ng s&#223;n tr&#223;n kh&#223;p Đông Âu là nh&#223; c&#223; t&#223; ch&#223;c và lãnh đ&#223;o, và bi&#223;t n&#223;m l&#223;y th&#223;i c&#223;.

Chỉ kích động số bất mãn của quần chúng để họ tiếp tục đứng lên thì không thể làm thay đổi mặt trận đấu tranh tài chính. Phải có những tổ chức lãnh đạo đứng đằng sau khai thác và điểu khiển số bất mãn đó mới có thể làm thay đổi thế cục.

### 3.- Thế độ của các chính quyền

Trước mặt cuộc nổi dậy của đám đông không được kiểm soát, không thể nào tránh được bạo động. Chính quyền sẽ vấp vào đó để đàn áp. Giới thị trấn sẽ bỏ đứng không xảy ra, chính quyền cũng sẽ tỏ ra bỏ đứng để có lý do hành động.

Phong pháp thứ hai mà các chính quyền thường dùng để dập các cuộc nổi dậy là đi tra xét tổ chức hay cá nhân nào đã lãnh đạo cuộc nổi dậy. Nếu được nhóm lãnh đạo và tách đứng thì đám đông như rớt mất đầu.

Trong vụ Thiên An Môn, nhà cầm quyền Trung Quốc đã để cho binh c kéo dài từ ngày 14 tháng 4 đến ngày 4 tháng 6 năm 1989 mới ra tay. Thời gian 50 ngày quá để để cho nhân viên an ninh mặt cuộc đi tra. Họ giới làm ký giới, sinh viên bị u tình, dân chúng đi xem... để quay phim và chụp hình những người lãnh đạo và tách đứng cuộc bị u tình. Họ đã đưa ra danh sách 21 lãnh từ sinh viên bị truy nã. Nếu tính cả những sinh viên có khả năng tách đứng, con số này có thể lên đến hàng ngàn người. Do đó, các tổ chức chuyên tỏ bỏ lo n như các đứng Cộng Sản, không bao giờ để cho những người lãnh đạo bị lộ diện. Họ chỉ dùng các tay chân bị hành động.

### 4.- Thái độ của các cộng đồng quốc

Khi mặt phong trào đi tranh đòi dân chủ nổi lên ở mặt quốc gia để tài, các cộng đồng quốc Tây phương thường lên tiếng ủng hộ hay bênh vực. Nếu phong trào đó thành công, họ sẽ nhẩy vào và bị thành công của họ. Nếu phong trào đó thất bại, họ sẽ lên tiếng bênh vực qua loa rồi để cho đi vào lãng quên, sống chết mặc bay. Do đó, thế lực cánh sinh bao giờ cũng là nạn nhân của các cuộc đi tranh.

## 5.- Chiến thuật diệt nòi hoà bình

Kinh nghiệm cho thấy nếu không có nên các cuộc nổi dậy để lật đổ một chế độ độc tài rất khó thành công và thường xuyên ra các biện pháp liên tiếp sau khi nhúng chèo mới được hình thành. Do đó, ngày nay các cuộc quần chúng đã quy tụ đến dùng “chiến thuật diệt nòi hoà bình” để làm thay đổi nhúng chèo chế độ độc tài còn lại. Nói nôm na là dùng kinh tế và giáo dục để làm thay đổi chế độ chính trị, “dùng thế ng con thay thế thế ng cha”, v.v. Kế hoạch này có khi kéo dài 15, 20 hay 30 năm.

Trong hồi ký “Ngồi tù của Nhà Nổi c...”, ông Triệu T&#225; D&#225;ng đã nói rằng đa số sinh viên cũng chỉ mong cải cách dân chủ kiểu xã hội chủ nghĩa sao cho đời họ hơn chứ không có ý phản loạn. Ông cho rằng họ thế ng chúng sống ở Trung Quốc còn cải tổ được và sinh viên chỉ nêu ra các “tuyên bố”.

Ý của ông Triệu T&#225; D&#225;ng có lẽ cũng phù hợp với đường lối của các cuộc quần chúng ngày nay. Dĩ nhiên, nhúng chèo thích mì ăn liền không chấp nhận đường lối đó, nhúng chèo dù có cố gắng đến đâu cũng không thể làm được những điều mà các “Anh Hai” của họ đang theo đuổi. Vấn đề là phải tìm một hướng đi mới để đấu tranh có kết quả hơn.

Dù sao, biện pháp Thiên An Môn cũng đã đưa tới nhiều thay đổi tại Trung Quốc để cho đời nay và máu của các nhà tranh đấu kiên cường đã không bỏ ra một cách vô ích.

(25.5.2009)